

“Затверджую”
Декан економічного факультету
_____ проф. Панчишин С.М.
31 серпня 2009 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

З дисципліни *"Фінансовий облік I"*
Спеціальність *"Прикладна статистика"*
Кваліфікація *бакалавр з економіки і підприємництва*
Форма навчання *денна*
Кафедра *обліку і аудиту*
Факультет *економічний*

Тип навчальної дисципліни: *дисципліна з циклу професійної підготовки, нормативна*

Рівень навчальної дисципліни: *поглиблений*

Курс 4, **семестр** 7

Всього **145** годин, у тому числі:

Лекцій **36** години,

Практичних занять **36** години,

Самостійна робота **73** години,

Іспит **7** семестр

Розглянуто

на засіданні кафедри обліку і аудиту

31 серпня 2009 р.

Зав. кафедри обліку і аудиту

проф. Ковалюк О.М. _____

Рекомендовано

метод. комісією факультету

31 серпня 2009 р.

Голова комісії _____

_____

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

№ п/п	Назва теми	Всього	Лекції	Практичні (семінарські) заняття	Самостій- на робота
1.	Теоретичні основи фінансового обліку.	8	2	2	4
2.	Зміст, структура й призначення фінансової звітності підприємства	11	2	2	7
3.	Облік грошових кошів та їх еквівалентів	14	6	4	6
4.	Облік розрахунків з дебіторами	20	6	6	10
5.	Облік запасів підприємства	22	6	6	10
6.	Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів	22	6	6	10
7.	Облік нематеріальних активів	25	4	6	13
8.	Облік фінансових інвестицій. Консолідована звітність та гудвіл.	23	4	4	13
	РАЗОМ	145	36	36	73

1. МЕТА Й ЗАВДАННЯ ДИСЦИПЛІНИ, ЇЇ МІСЦЕ В НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ.

В умовах ринкового середовища України головним гарантом успішного функціонування підприємства є розробка власної концепції обліку, яка б відповідала національним інтересам держави. Реформа системи бухгалтерського обліку суттєво змінила діючий в країні бухгалтерський облік. Створена нова система обліку, що ґрунтується на міжнародних стандартах. Ця система внесла зміни до принципів обліку та передбачає багатоваріантність облікових оцінок і інструментів облікової політики.

Запити менеджерів на інформацію, яка використовується для аналізу відповідних явищ і процесів господарської діяльності та ухвалення рішень, обумовили поділ системи обліку на фінансовий і управлінський .

Метою дисципліни “Фінансовий облік” є висвітлити теоретичні основи та методологічні аспекти фінансового обліку крізь комплексну характеристику фінансових показників господарської діяльності підприємств, їх обліку, методологію складання фінансової звітності та аналіз фінансового стану суб'єктів підприємництва, набуття навиків використання облікової інформації для прийняття управлінських рішень.

Програмні питання даної дисципліни покликані дати знання студентам з фінансового обліку, розглянути національні принципи і стандарти обліку, розкрити методикою формування фінансової звітності.

Завданням дисципліни є: оволодіння методикою облікового процесу та проведення практичних і лабораторних робіт, самостійної роботи студентів, індивідуального комплексного завдання, тестовий контроль, а також дослідження і написання курсової роботи за матеріалами конкретного підприємства.

Дисципліна “Фінансовий облік” вивчається протягом двох семестрів в розрізі двох окремих навчальних курсів “Фінансовий облік I” та “Фінансовий облік II”.

Метою курсу “Фінансовий облік I” є забезпечити розкриття суті дисципліни, змісту облікових понять, принципів та методики ведення фінансового обліку активів підприємства.

Завдання курсу “**Фінансовий облік І**”– навчити студентів використовувати інструментарій бухгалтерського обліку для відображення різноманітних господарських операцій з активами, їх реєстрації та систематизації інформації про них в облікових регістрах.

Передумови для вивчення дисципліни: «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Математика для економістів», «Економетрія», «Статистика», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік».

При розробці курсу "Фінансовий облік" враховані основні аспекти Указу Президента України "Про перехід України до загальноприйнятої у міжнародній практиці системи обліку та статистики" від 23 травня 1992 року, Закону України від 16.07.99 № 996–14 “Про бухгалтерський облік і фінансову звітність в Україні”, зі змінами і доповненнями, Наказів Міністерства фінансів України “Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку, а також інших нормативних актів щодо регулювання процедури обліку та діяльності суб’єктів підприємництва зі змінами та доповненнями, чинними на дату лекційних занять зі студентами.

2. МЕТОДИ ВИКЛАДАННЯ

У процесі викладання використовуються такі методи:

- за джерелом передачі та сприймання студентами навчальної інформації: словесні, наочні, практичні методи;
- за логікою передачі та сприймання студентами навчальної інформації: індуктивні та дедуктивні методи;
- за стимулюванням навчально-пізнавальної діяльності: методи стимулювання пізнавальних потреб та інтересів; методи стимулювання обов’язку та відповідальності.

3. МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ ЗНАТЬ СТУДЕНТІВ

Підсумкове оцінювання знань студентів здійснюється за двома складовими:

- поточним контролем знань протягом семестру;

- складанням іспиту за письмовим тестуванням набутих знань протягом семестру.

Максимальна оцінка відповідає 100 набраним балам за вищезазначеними складовими. Протягом семестру студент має можливість набрати 50 балів, відтак на письмовому тестуванні (іспиті) – 50 балів.

Поточний контроль знань відбувається протягом практичних (семінарських) занять щодо кожної з тем, шляхом:

- перевірки наявності та рівня виконаного домашнього (самостійного) завдання, що передбачає оцінювання рівня роботи за ситуаційними задачами, повноти заповнення облікових реєстрів обліку (окрім комплексної задачі), письмової підготовки коротких і вичерпних повідомлень за питаннями теми, які не було розглянуто на лекціях;
- письмового тестування;
- оцінювання активності роботи студента на практичному занятті: науково-практичні доповіді, обговорення теоретичних питань теми та розв'язування практичних задач; а також участь у науково-практичних конференціях.
- виконання комплексної задачі й заповнення облікових реєстрів обліку, зокрема перевірка якості розрахунків, правильності бухгалтерських записів, акуратного ведення облікових реєстрів.

Належна увага приділяється відвідуванню студентами практичних занять, за кожну присутність студент набуває ще 0,55 бала.

Відтак за одне практичне заняття студент може заробити максимум 2,95 бала (таблиця 2).

Параметри оцінювання знань студентів протягом практичних занять

№	Вид завдання	Бал оцінювання	Кількість практичних занять	Сумарно набрані бали протягом семестру
1.	Тестовий контроль знань:			
	➤ «Відмінно»	0,85	17	14,45
	➤ «Добре»	0,68	17	11,56
	➤ «Задовільно»	0,51	17	8,67
	➤ «Незадовільно + »	0,4	17	6,8
2.	Активність :			
	➤ «Відмінно»	0,95	17	16,16
	➤ «Добре»	0,76	17	12,92
	➤ «Задовільно»	0,57	17	9,69
	➤ «Незадовільно»	0	17	0
3.	Самостійна (домашня) робота:			
	➤ «Відмінно»	0,6	17	10,2
	➤ «Добре»	0,48	17	8,16
	➤ «Задовільно»	0,36	17	6,12
	➤ «Незадовільно»	0	17	0
4.	Наявність на практичному занятті	0,55	17	9,35
5.	Максимальна сума набраних балів	2,95	17	50,15

Іспит відбувається у письмовій формі шляхом тестування набутих знань.

Кожен студент отримує індивідуальний варіант тестових завдань і задач. Відповіді за завданнями і задачами проставляються в окремо наданому бланку відповідей. Робота містить шістнадцять тестових завдань і дві задачі, які репрезентуються двадцятьма бухгалтерськими проведеннями. Тестові завдання перевіряють набуті теоретичні навички. Відповідей за тестовими завданнями може бути від однієї до кількох позицій. Виконання задач окреслює набуті практичні навички облікової роботи студента протягом семестру.

Оцінювання знань здійснюється за бально-кредитною системою, яка передбачає оцінку успішності студента за складений тестовий іспит - максимум **50** балів. Кожне правильно виконане **тестове завдання** відповідає **1** балу, кожне правильно виконане **бухгалтерське проведення і розрахунок за ним у задачах** відповідає **1,5** бала.

Отже, максимум отриманих за правильність виконання **тестових завдань** становить **20 балів**, задач – **30 балів**.

За умови досягнення сукупного балу значень від **90** – до **100**, – набуті знання оцінюються - **А “відмінно”**. За умови набрання від **81-го** – до **89 балів** набуті знання оцінюються - **В «дуже добре»**. За умови досягнення сукупного балу значень від **71-го** – до **80** набуті знання оцінюються **С “добре”**. За умови набрання від **61-го** – до **70 балів** набуті знання оцінюються - **Д “задовільно”**. За умови набрання від **51** до **60** набуті знання оцінюються - **Е «достатньо»**.

У випадках недобору двох балів до межі вищого оцінювання успішності, студент має право на підвищення значення сукупного балу шляхом надання вичерпних відповідей на поставлені екзаменатором та асистентом додаткові запитання в усній формі.

4. ЗМІСТ ДИСЦИПЛІНИ

4.1. ТЕМИ ЛЕКЦІЙ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ОПИС

Розділ І. ОСНОВИ ФІНАНСОВОГО ОБЛІКУ

Тема 1. Теоретичні основи фінансового обліку.

Роль бухгалтерського обліку в системі управління підприємством. Користувачі облікової інформації. Суть фінансового обліку та його об'єкти. Фінансовий та управлінський облік, їх порівняльна характеристика. Загальноприйняті принципи, національні та міжнародні стандарти бухгалтерського обліку. Норми та правила поведінки бухгалтера.

Основні етапи облікового циклу. Документування господарських операцій підприємства. Рахунки бухгалтерського обліку: активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат. Призначення номінальних, реальних, аналітичних і контрольних рахунків. План рахунків бухгалтерського обліку. Види і правила складання допоміжних реєстрів обліку. Ведення головної книги. Призначення і види коригуючих записів. Закриття рахунків і записи в журналі реєстрації операцій та в

головній книзі. виправлення помилок. Зберігання бухгалтерської документації. Облікова політика підприємства та її елементи.

Тема 2. Зміст, структура й призначення фінансової звітності підприємства

Фінансова звітність підприємств в системі економічної інформації. визначення, склад та елементи фінансової звітності. Ціль складання і користувачі інформації фінансової звітності. Основні вимоги до методики складання фінансової звітності різними суб'єктами підприємництва.

Структура бухгалтерського балансу. Зміст і оцінка статей балансу.

Характеристика звіту про фінансові результати. визначення доходів, витрат і фінансових результатів.

Методика складання звіту про рух грошових коштів. Його призначення і зміст.

Відображення інформації у звіті про власний капітал.

Призначення й структура приміток до фінансової звітності.

Розділ II. ОБЛІК ОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Тема 3. Облік грошових коштів та їх еквівалентів.

Суть і структура грошових коштів та їх еквівалентів. Облік касових операцій. Облік операцій на поточному рахунку в національній валюті. Здійснення й облік операцій на поточному рахунку в іноземній валюті. Облік наявності та руху інших грошових коштів. Зміст, види, порядок здійснення та облік безготівкових розрахунків підприємства. Відображення інформації про рух грошових коштів у регістрах обліку та звітності.

Тема 4. Облік розрахунків з дебіторами.

Суть дебіторської заборгованості її види та оцінка. Організація обліку довготермінової та поточної дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за майно, передане у фінансову оренду. Облік іншої довготермінової дебіторської заборгованості. Облік розрахунків за векселями одержаними. Облік розрахунків з

покупцями і замовниками. Облік розрахунків за виданими авансами. Облік розрахунків з підзвітними особами. Облік розрахунків за нарахованими доходами. Облік розрахунків за претензіями. Облік розрахунків за відшкодуванням завданих збитків. Облік розрахунків з іншими дебіторами. Сумнівна та безнадійна дебіторська заборгованість. Відображення дебіторської заборгованості у фінансовій звітності підприємства.

Тема 5. Облік запасів підприємства.

Визначення, класифікація та умови визнання активами запасів підприємства. Оцінка руху запасів на підприємстві. Організація синтетичного і аналітичного обліку запасів. Облік та розподіл транспортно-заготівельних витрат. Облік виробничих запасів. Суть малоцінних та швидкозношувальних предметів та їх облік. Зміст, оцінка й облік незавершеного виробництва. Облік виробничого браку за видами та витрат на його виправлення. Облік витрат на гарантійний ремонт. Облік напівфабрикатів на підприємстві. Облік руху готової продукції. Супутня продукція та її облік. Облік товарів у гуртовій та роздрібній торговельній мережі. Суть і облік торговельної націнки. Облік товарів у комісійній торгівлі. Облік операцій з тарою. Облік переоцінки запасів. Інвентаризація запасів та відображення її результатів у обліку.

Розділ III. ОБЛІК НЕОБОРОТНИХ АКТИВІВ

Тема 6. Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.

Суть, класифікація, оцінка та основні завдання обліку основних засобів на підприємстві. Документування операцій з руху основних засобів. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів. Облік надходження основних засобів на підприємство та зарахування їх на баланс. Методика нарахування зносу та облік амортизації основних засобів. Ремонт, модернізація та реконструкція основних засобів. Облік витрат на ремонт і технічне обслуговування основних засобів. Облік вибуття основних засобів із підприємства. Облік переоцінки та індексації вартості основних засобів. Інвентаризація основних засобів на підприємстві та облік її

результатів. Облік оренди основних засобів. Зміст і особливості обліку інших необоротних матеріальних активів. Відображення інформації про основні засоби у звітності підприємства.

Тема 7. Облік нематеріальних активів

Нематеріальні активи, їх класифікація, оцінка та основні завдання обліку. Синтетичний і аналітичний облік нематеріальних активів. Облік надходження нематеріальних активів. Порядок нарахування та облік амортизації нематеріальних активів. Облік витрат на обслуговування та вдосконалення нематеріальних активів. Облік вибуття нематеріальних активів. Переоцінка вартості нематеріальних активів, її облік. Облік результатів інвентаризації нематеріальних активів. Звітність підприємства про нематеріальні активи.

Тема 8. Облік фінансових інвестицій. Консолідована звітність та гудвіл.

Суть, види фінансових інвестицій та принципи їх оцінки. Поточні та довготермінові інвестиції. Облік інвестицій у боргові зобов'язання. Облік облігацій, придбаних з премією. Облік інвестицій у акції. Методи обліку фінансових інвестицій.

Консолідація фінансової звітності. Методика і техніка складання консолідованої фінансової звітності. Облік злиття підприємств. Гармонізація принципів та методів консолідації фінансових звітів.

Купівля-продаж підприємства. Зміст, види і облік гудвілу. Відображення гудвілу в консолідованому балансі.

Таблиця 3

4.2. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ ТА ЇХ КОРОТКИЙ ОПИС

№ теми	Зміст теми	Час роботи, хв.
1	<i>Теоретичні основи фінансового обліку:</i> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: диспут щодо узгодженості	20 20

	<p>загальноприйнятих принципів, національних та міжнародних стандартів бухгалтерського обліку. Обговорення норм та правил поведінки бухгалтера. Розв'язування задач для простеження основних етапів облікового циклу. Повторення правил зберігання бухгалтерської документації. Висвітлення питань щодо організації обліку на підприємстві та змісту облікової політики підприємства за її елементами.</p> <p>➤ Комплексна задача: вивчення умови, документування господарських операцій підприємства за набутими знаннями з бухгалтерського обліку, використовуючи план рахунків бухгалтерського обліку: активів, зобов'язань, капіталу, доходів і витрат. Повторення видів і правил складання допоміжних регістрів обліку, ведення головної книги. Використання коригуючих записів. Здійснення закриття рахунків і записів в журналі реєстрації операцій та в головній книзі. Виправлення помилок.</p>	<p>40</p> <p>40</p>
2.	<p>Зміст, структура й призначення фінансової звітності підприємства:</p> <p>➤ Тестовий контроль знань;</p> <p>➤ Перевірка виконання домашнього завдання</p> <p>➤ Активність студентів: обговорення складу і призначення фінансової звітності, основних вимог до методики складання фінансової звітності різними суб'єктами підприємництва.</p> <p>➤ Комплексна задача: Запис господарських операцій у журнал реєстрації. Перенесення здійснених записів у головну книгу. Відображення зареєстрованих операцій на кореспондуючих рахунках обліку, та визначення за ними залишків (сальдо). Складання робочої таблиці за залишками рахунків головної книги.</p> <p>Схема перегруповування витрат і доходів наприкінці звітного періоду для визначення фінансових результатів господарювання. Складання балансу підприємства (фірми) за відповідними даними. Заповнення звіту про прибутки і збитки. Заповнення звіту про рух грошових коштів. Аналіз фінансового стану підприємства.</p>	<p>20</p> <p>20</p> <p>30</p> <p>50</p>
3.	<p>Облік грошових коштів та їх еквівалентів</p> <p>➤ Тестовий контроль знань;</p> <p>➤ Перевірка виконання домашнього завдання</p> <p>➤ Активність студентів: обговорення структури грошових коштів та їх еквівалентів. Розв'язування задач з обліку касових операцій, операцій на поточному рахунку в національній валюті, операцій на поточному рахунку в іноземній валюті. Облік наявності та руху інших грошових коштів. Розгляд порядку здійснення та обліку безготівкових розрахунків підприємства.</p> <p>➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення регістрів обліку за даною темою. Відображення інформації про рух грошових коштів у регістрах обліку та звітності.</p>	<p>60</p> <p>60</p> <p>140</p> <p>100</p>

4.	<p>Облік розрахунків з дебіторами.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: Обговорення суті дебіторської заборгованості, її видів та оцінки. Розв'язування задач з обліку довготермінової та поточної дебіторської заборгованості, розрахунків за майно, передане у фінансову оренду, розрахунків за векселями одержаними, розрахунків з покупцями і замовниками, розрахунків за виданими авансами, розрахунків з підзвітними особами, розрахунків за нарахованими доходами, розрахунків за претензіями, розрахунків за відшкодуванням завданих збитків, розрахунків з іншими дебіторами. Розрахунок та облік сумнівної дебіторської заборгованості. ➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення реєстрів обліку за даною темою. Відображення інформації про дебіторську заборгованість у реєстрах обліку та звітності. 	<p>60</p> <p>60</p> <p>120</p> <p>120</p>
5.	<p>Облік запасів підприємства.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: Обговорення суті, класифікації та умов визнання активами запасів підприємства. Розв'язування задач з постійного та періодичного обліку товарно-матеріальних запасів, оцінки руху запасів на підприємстві. ➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення реєстрів обліку за даною темою. Синтетичний і аналітичний облік запасів, транспортно-заготівельних витрат. Облік виробничих запасів, малоцінних та швидкозношувальних предметів незавершеного виробництва, виробничого браку за видами та витрат на його виправлення. Облік напівфабрикатів на підприємстві. Облік руху готової продукції на підприємстві. Супутня продукція та її облік. Облік товарів у гуртовій та роздрібній торговельній мережі. Суть і облік торговельної націнки. Облік товарів у комісійній торгівлі. Облік операцій з тарою. Облік переоцінки запасів. Інвентаризація запасів та відображення її результатів у обліку. Порядок відшкодування матеріальних збитків і оприбуткування виявлених надлишків. 	<p>60</p> <p>60</p> <p>100</p> <p>140</p>
6	<p>Облік основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.</p> <ul style="list-style-type: none"> ➤ Тестовий контроль знань; ➤ Перевірка виконання домашнього завдання ➤ Активність студентів: 	<p>60</p> <p>60</p>

	<p>З'ясування економічного змісту основних засобів і завдання їх обліку. Визнання основних засобів згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку (П(С)БО) 7 “Основні засоби”. Класифікація основних засобів та її роль у побудові обліку. Оцінка основних засобів. Переоцінка основних засобів. Розв’язування задач з обліку основних засобів.</p> <p>Амортизація і знос основних засобів. Методи нарахування амортизації основних засобів і їх застосування. Види ремонтів основних засобів. Облік витрат на поточний і капітальний ремонт основних засобів. Облік орендованих і переданих в оренду основних засобів. Облік лізингових (орендних) операцій. Особливості обліку витрат на ремонт орендованих основних засобів. Склад інших необоротних матеріальних активів. Облік наявності й руху інших необоротних матеріальних активів. Амортизація (знос) інших необоротних матеріальних активів. Синтетичний і аналітичний облік зносу інших необоротних матеріальних активів. Облік затрат на ремонт інших необоротних матеріальних активів. Інвентаризація основних засобів й інших необоротних матеріальних активів.</p> <p>➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення реєстрів обліку за даною темою. Документування операцій з руху основних засобів. Синтетичний та аналітичний облік основних засобів. Особливості обліку інших необоротних матеріальних активів. Відображення інформації про основні засоби у звітності підприємства.</p>	<p>100</p> <p>140</p>
<p>7.</p>	<p>Облік нематеріальних активів</p> <p>➤ Тестовий контроль знань;</p> <p>➤ Перевірка виконання домашнього завдання</p> <p>➤ Активність студентів: Обговорення Економічного змісту нематеріальних активів і завдання їх обліку. Види і характеристика нематеріальних активів. Поняття нематеріальних активів згідно з П(С)БО 8 “Нематеріальні активи”.</p> <p>Оцінка нематеріальних активів. Амортизація нематеріальних активів. Методи нарахування амортизації нематеріальних активів і їх застосування. Облік витрат на підтримання об’єктів нематеріальних активів у придатному для використання стані та одержання первісно визначеного розміру майбутніх економічних вигод від їх використання.</p> <p>➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення реєстрів обліку за даною темою. Відображення інформації про рух нематеріальних активів у реєстрах обліку та звітності.</p>	<p>60</p> <p>60</p> <p>140</p> <p>100</p>
<p>8.</p>	<p>Облік фінансових інвестицій. Консолідована звітність та гудвіл.</p>	

	<p>➤ Тестовий контроль знань;</p>	40
	<p>➤ Перевірка виконання домашнього завдання</p>	40
	<p>Активність студентів: Суть, види фінансових інвестицій та принципи їх оцінки. Поточні та довготермінові інвестиції. Розв'язування задач з обліку інвестицій у боргові зобов'язання. Облік облігацій, придбаних з премією. Облік інвестицій у акції. Методи обліку фінансових інвестицій. Консолідація фінансової звітності. Методика і техніка складання консолідованої фінансової звітності. Облік злиття підприємств. Обговорення гармонізації принципів та методів консолідації фінансових звітів. Розв'язування задач з обліку купівлі-продажу підприємства. Зміст, види і облік гудвілу. Відображення гудвілу в консолідованому балансі.</p>	80
	<p>➤ Комплексна задача: виконання бухгалтерських записів та заповнення реєстрів обліку за даною темою. Відображення інформації про фінансових інвестицій у реєстрах обліку та звітності.</p>	80
В С Ь О Г О		2160

4.3. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна (домашня) робота виконується у формі підготовки рефератів, доповідей, обсягом 10-15 стор., оформлення первинних документів, а також розв'язку ситуаційних задач за темами:

1. Первинний облік касових операцій
2. Первинний облік операцій на розрахунковому рахунку в установі банку
3. Первинний облік дебіторської заборгованості за товари, роботи, послуги (нарахування, оплата готівкою та безготівково)
4. Первинний облік розрахунків з підзвітними особами (відрядження, придбання ТМЦ, оплата)
5. Первинний облік розрахунків з відшкодування матеріальних збитків (інвентаризація, розрахунок відшкодування, оплата у касу)
6. Первинний облік виробничих запасів (надходження, складський облік, списання на виробництво)
7. Первинний облік МШП (надходження, складський облік, списання на виробництво)
8. Первинний облік готової продукції (надходження на склад, складський облік, відвантаження покупцям)
9. Первинний облік товарів (придбання, облік на складі, реалізація з оплатою готівкою та безготівково)
10. Первинний облік виробництва (матеріальні витрати, витрати на оплату праці, витрати на соціальні заходи, амортизація, інші)
11. Первинний облік надходження основних засобів
12. Первинний облік поліпшення основних засобів

13. Первинний облік реалізації основних засобів
14. Первинний облік списання основних засобів
15. Первинний облік переоцінки основних засобів
16. Первинний облік інших необоротних матеріальних активів (надходження, зарахування на баланс, списання)
17. Первинний облік нематеріальних активів (придбання, зарахування на баланс, нарахування амортизації, списання)
18. Облік фінансових інвестицій за їх видами
19. Гудвіл, його облік.
20. Консолідація фінансової звітності. Складання консолідованого балансу.

Задачі для самостійного розв'язування

Завдання 1.

Скласти баланс ВАТ “Успіх” станом на 31.12.200х р. На підставі господарських операцій за грудень 200х року.

1. Зареєстровано ВАТ “Успіх” і оголошена відкрита підписка на акції. Статутний капітал ВАТ “Успіх” зареєстрований у сумі 96 500 грн., у складі якого:

- прості акції 175 000 шт. * 0,50 грн. = 87 500 грн.;
- привілейовані акції 12 000 шт. * 0,75 грн. = 9 000 грн.

2. Засновники внесли до статутного капіталу ВАТ “Успіх” акції іншого підприємства 2 500 грн.; матеріали 8 000 грн.; грошові кошти 14 500 грн. (в тому числі: на розрахунковий рахунок 14 000 грн., в касу 500 грн.) в обмін на 38 000 простих і 8 000 привілейованих акцій.

3. На розрахунковий рахунок надійшли кошти від продажу:

- простих акцій 52 500 шт. * 0,60 грн.;
- привілейованих акцій 4 000 шт. * 1,00 грн..

Завдання 2.

Обчислити резерв сумнівних боргів методом питомої ваги безнадійних боргів у чистому доході від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг.

У 2004 р. чистий дохід від реалізації продукції – 800 000 грн. Залишок резерву сумнівних боргів – 600 грн.

Для визначення коефіцієнта сумнівності підприємство вибрало період 3 попередніх роки .

Дата балансу	Визнаний чистий дохід від реалізації товарів, грн.	Безнадійна заборгованість звітнього періоду, грн.
31.12.01	1 200 000	1 400
31.12.02	950 000	980
31.12.03	1 380 000	1 850

Разом		

Завдання 3.

Корпорація "Аріс" має таку інформацію про придбання та використання матеріалів за пів року:

Дата	Показники	Вимір
1.01	Залишок	2000 одиниць по 10 грн.
20.01	Надходження	520 одиниць по 10.5 грн.
26.01	Видаток	1400 одиниць
6.02	Надходження	800 одиниць по 11.5 грн.
23.02	Надходження	600 одиниць по 12.5 грн.
14.03	Видаток	1240 одиниць
17.04	Видаток	480 одиниць
8.05	Надходження	1000 одиниць по 11 грн.
16.06	Видаток	760 одиниць

Необхідно:

- 1) Визначити собівартість витрачених матеріалів і залишок на 30 червня, використовуючи методи FIFO та середньозваженої оцінки. Розрахунки виконати за двох умов: а) корпорація застосовує систему постійного обліку запасів; б) корпорація застосовує систему періодичного обліку запасів.
- 2) Відобразити в обліку операції за двома системами обліку запасів.

Завдання 4.

У квітні поточного року внаслідок попадання блискавки загорівся і став непридатним резервуар, призначений для зберігання соняшникової олії. Первісна вартість резервуара – 150 000 грн., фактичне зношення на момент ліквідації – 90 000 грн.

Резервуар списали з балансу у квітні поточного року. Від ліквідації резервуара отримали металобрухт на суму 12 000 грн. Понесені підприємством витрати на ліквідацію резервуара становлять:

- нараховано заробітну плату робітникам – 5 000 грн. (нарахування на зарплату 38 %).
- Використано матеріали для порізки (ліквідації) резервуара – 2 500 грн.
- Послуги транспортного цеху з перевезення та виконання вантажно-розвантажувальних робіт – 1 500 грн.

У травні цього ж року страхова компанія перерахувала на рахунок підприємства 36 000 грн., як відшкодування втрат від списання резервуара. Визначити відповідні суми та відобразити в обліку.

Завдання 5.

Підприємство «Сигма» на підставі укладеної угоди надає контрагенту для просування продукції власного виробництва право на використання торгової марки. Щомісячний розмір роялті до розірвання угоди становить 2 400 грн. (з ПДВ). В кінці цього ж періоду підприємство «Сигма» передало як внесок до статутного капіталу ТзОВ «Бурштин» патент на виготовлення продукції вартістю 3 000 грн.

Сума нарахованої амортизації – 600 грн., а його справедлива вартість становить 5 000 грн.

Визначити відповідні суми і відобразити в обліку.

Завдання 6.

Корпорація "Арка" придбала всі акції компанії "Сан" 31 грудня 200X року за 1600 тис. грн.

На цей момент баланси вказаних підприємств мали такий вигляд:

	Корпорація "Арка"	Компанія "Сан"
<i>Активи</i>		
Поточні активи	3040	480
Інші активи	3960	1320
Разом	7000	1800
<i>Зобов'язання і акціонерний капітал</i>		
Поточні зобов'язання	1260	240
Довготермінові зобов'язання	1800	368
Статутний капітал (прості акції)	2000	400
Нерозподілений прибуток	1940	792
Разом	7000	1800

Необхідно: скласти консолідований баланс на дату придбання.

5. СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Нормативні документи:

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» // . Бухгалтерський облік і аудит. - 1999. - №9. - С.3-9.
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 1 - 6. Затв. Міністерством фінансів України від 31.03.99, №87 // Бухгалтерський облік і аудит. - 1999. - №6. - С.14-35.
3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби». Затв. Міністерством фінансів України від 27.04.00 р., №92 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. 42-47.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 8 «Нематеріальні активи». Затв. Міністерством фінансів України від 18.10.99 р., №242 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. - С. 47-51.
5. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 9 «Запаси». Затв. Міністерством фінансів України від 20.10.99, №246 // Бухгалтерський облік і аудит. - 1999. - №11, с.8-11.
6. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 10 «Дебіторська заборгованість». Затв. Міністерством фінансів України від 8.10.99, №237 // Бухгалтерський облік і аудит. - 1999. - №11, с.12-13.
7. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 11 «Зобов'язання». Затв. Міністерством фінансів України від 31.01.00 р., №20 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. - С. 57-58.
8. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції». Затв. Міністерством фінансів України від 26.04.00 р., №91 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. - С. 42-47.
9. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 14 «Оренда». Затв. Міністерством фінансів України від 28.07.00 р., №181 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. - С. 64-70.
10. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 15 «Доходи». Затв. Міністерством фінансів України від 29.11.99 р., №290 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. - 70-72.

11. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 16 «Витрати». Затв. Міністерством фінансів України від 31.12.99 р., №318 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. - 72-78.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 17 «Податок на прибуток». Затв. Міністерством фінансів України від 28.12.00 р., №353 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. - 78-82.
13. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій. Затв. Міністерством фінансів України від 30.11.99 р., №291 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 108-116.
14. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій. Затв. Міністерством фінансів України від 30.11.99 р., №291 // Бухгалтерія. – 2001. - №52/2. С. – 116-173.
15. Закон України від 22.05.1997 р. «Про оподаткування прибутку підприємств»

Підручники та посібники

16. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський облік: навч. посібник – Ж.: ЖІТІ, 2000.
17. Бутинець Ф.Ф. Бухгалтерський фінансовий облік. Підручник. – Ж.: ПП „Рута”, 2002.
18. Бутинець Ф., Лайгук С., Олійник О., Шигун М. Організація бухгалтерського обліку / За ред. проф.Ф.Ф.Бутинця. Підручник.-3-е видання, доповнене і перероблене-Житомир: ПП “Рута”,2002.-592с.
19. Бухгалтерський облік та фінансова звітність в Україні: Навчально-практичний посібник / під ред. С.Ф.Голова.- Дніпропетровськ, ТОВ “Баланс”-Клуб, 2001.- 832с.
20. Бухгалтерський облік в Україні: Навчальний посібник. Нормативно-практичні матеріали / За ред. Хом'яка Р.Л. - Львів: Національний університет "Львівська політехніка" (Інформаційно-видавничий центр "Інелект+"), 2001.-728с.

21. Грабова Н.М., Кривоносов Ю.Г. Облік основних господарських операцій у бухгалтерських проводках: Навчальний посібник. — 3-тє видання, доповнене — 2002.
22. Грабова Н.Н. , Добровский В.Н. Бухгалтерский учет в производственных и торговых предприятиях : Учебное пособие.— К.: А.С.К., 2003.— 623с.
23. Грачова Римма. Енциклопедія бухгалтерського обліку// Бібліотека “Дебету-Кредиту”, Київ / Галицькі контракти/ 2004. - 831 с.
24. Лишиленко О.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник. – Київ: Вид-во „Центр учбової літератури”, 2003. –624с.
25. Нашкерська Г.В. Бухгалтерський облік: Навчальний посібник.-Львів.: ЛНУ імені Івана Франка, 2004р.-617с.
26. Пархоменко В.М. Бухгалтерський облік в Україні. Нормативи. Коментарі. ч. 5. — Луганськ: „Промдрук” ДСД „Лугань”, 2000. — 336 с.
27. Пушкар М. Фінансовий бухгалтерський облік. – Тернопіль, 2002.
28. Сопко В.В. Бухгалтерський облік: навч. посібник – К.: КНЕУ, 2000.
29. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України: Підручник.- 6-е вид. –К.:А.С.К., 2001.- 784с.
30. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік: Підручник – 5-те вид., доп. – К.: А.С.К., 2000.
31. Ткаченко Н.М. Бухгалтерський фінансовий облік на підприємствах України : Підручник.– 6-е вид.– К.: А.С.К., 2002. – 776с.
32. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік. Посібник. – К.: Академія, 2002.
33. Чебанова Н.В., Василенко Ю.А. Бухгалтерський фінансовий облік: Посібник. – Київ: “Академія”, 2002 – 672 с.

Допоміжна література

1. Голов С.Ф. Єфіменко В.І. Фінансовий та управлінський облік: - К.:ТОВ «Автоінтерсервіс», 1996 - 544с.
2. Міжнародні стандарти бухгалтерського обліку / Перекл. з англ. за ред. С.Ф. Голова - К.: ФПБА, 2000. - 736с.

3. Нидлз и др. Принципы бухгалтерского учета. - М: Финансы и статистика, 1993.
4. Пархоменко В. Стандартизація бухгалтерського обліку і звітності. // Бухгалтерський облік і аудит. - 1999. - №5, с.3-9.
5. Энтони Р. Учет: ситуации и примеры - М.: Финансы и статистика, 1993.

6. ЗАПИТАННЯ ДЛЯ ПІДГОТОВКИ ДО ІСПИТУ

1. Роль обліку в управлінні підприємством.
2. Функції обліку в управлінні підприємством.
3. Етика поведінки бухгалтера.
4. Принципи організації бухгалтерського обліку.
5. Етапи облікового циклу.
6. Облікова політика підприємства.
7. Користувачі облікової інформації.
8. Суть фінансового обліку та його об'єкти.
9. Правове регулювання бухгалтерського обліку та фінансової звітності в Україні.
10. Методологічне управління бухгалтерським обліком та звітністю. Системи нормативних актів з методології бухгалтерського обліку.
11. До чийої компетенції належить питання організації бухгалтерського обліку на підприємствах?
12. Які права має підприємство щодо організації бухгалтерського обліку?
13. План рахунків підприємства.
14. На яких основних принципах ґрунтуються бухгалтерський облік і фінансова звітність в Україні?
15. Що таке інвентаризація?
16. Особливості організації і методики ведення обліку на підприємствах різних форм власності.
17. Визначення, основні характеристики фінансової звітності.
18. Організація роботи по складанню фінансової звітності.
19. Побудова форм фінансової звітності, їх взаємозв'язок.
20. Виправлення помилок у фінансових звітах.
21. Основні поняття з обліку касових операцій та інших коштів.
22. Назвіть форми безготівкових розрахунків, що використовуються підприємствами України.
23. Рахунки в банках. Порядок їх відкриття.
24. Особливості обліку коштів в іноземній валюті та валютних операцій.
25. Поняття валютних цінностей та їх облік.
26. Порядок визнання та обліку курсових різниць
27. Визнання і оцінка дебіторської заборгованості.
28. Які господарські операції може здійснювати підприємство через підзвітних осіб та як вони відображаються в бухгалтерському обліку?

29. Матеріальні оборотні активи: зміст і класифікація.
30. Оцінка виробничих запасів і товарів.
31. Первісна оцінка запасів при оприбуткуванні.
32. Методи оцінки вибуття запасів і їх застосування.
33. Визначення та порядок обліку транспортно-заготівельних витрат.
34. Визначення та порядок обліку торгівельної націнки.
35. Особливості обліку МШП.
36. Суть та види браку.
37. Інвентаризація виробничих запасів і відображення в обліку її результатів.
38. Визначення основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.
39. Класифікація основних засобів та їх роль у побудові обліку.
40. Оцінка основних засобів.
41. Переоцінка основних засобів.
42. Облік витрат від зменшення корисності основних засобів.
43. Види ремонтів основних засобів. Облік витрат на поточний та капітальний ремонти основних засобів.
44. Облік орендованих та переданих в оренду основних засобів.
45. Інвентаризація основних засобів та інших необоротних матеріальних активів.
46. Економічний зміст нематеріальних активів та завдання їх обліку.
47. Облік витрат на придбання та виготовлення основних засобів.
48. Облік фінансових інвестицій.
49. Гудвіл та його облік.
50. Консолідація фінансової звітності.